

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 maja 2024 r.

Pozycja 117

POSTANOWIENIE

z dnia 15 lutego 2024 r.

Sygn. akt Ts 148/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski – przewodniczący

Michał Warciński – sprawozdawca

Rafał Wojciechowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 25 października 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej I.K.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej 6 lipca 2022 r. (data nadania) I.K. (dalej: skarżąca), występująca w imieniu własnym, zakwestionowała zgodność art. 11 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 172, ze zm.; w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. poz. 756) w związku z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 756) – z art. 2, art. 7, art. 16, art. 20, art. 21, art. 32 ust. 1, art. 47 i art. 75 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowieniem z 25 października 2023 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) uznając, iż skarga nie spełnia wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK.

Pismem z 9 listopada 2023 r. skarżąca wniosła zażalenie na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, opierając je na zarzucie wadliwej oceny wyrażonej w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, iż skarga konstytucyjna nie spełnia wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, podczas gdy zdaniem skarżącej zawiera ona wskazanie, która jej konstytucyjna wolność lub prawo oraz w jaki sposób zostały naruszone, co potwierdza również jej pismo procesowe z 10 lipca 2023 r. (data nadania) w przedmiocie usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał w składzie trzech sędziów rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

Na podstawie zakwestionowanych w skardze przepisów Gmina Miejska K., jako właściciel lokalu, wypowiedziała skarżącą stosunek najmu z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia, na koniec miesiąca kalendarzowego, wobec stwierdzenia, iż skarżącej przysługuje tytuł prawny do innego lokalu, którego może ona używać, a spełniającego warunki przewidziane dla lokalu zamiennego i położonego w tej samej lub pobliskiej miejscowości. Okoliczność ta stała się dla skarżącej podstawą, sformułowanego w skardze konstytucyjnej zarzutu naruszenia zasad demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji), legalizmu (art. 7 Konstytucji), stanowienia wspólnoty samorządowej przez ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego (art. 16 ust. 1 Konstytucji) oraz społecznej gospodarki rynkowej (art. 20 Konstytucji), a także zasad ochrony własności (art. 21 Konstytucji), równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji), ochrony życia prywatnego (art. 47 Konstytucji) i pomocy władz publicznych w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych obywateli (art. 75 ust. 1 i 2 Konstytucji).

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Trybunału słusznie stwierdzono, że skarżąca nie wskazała jednak, jakie wynikające z przywołanych przepisów konstytucyjnych jej prawa podmiotowe oraz w jaki sposób zostały naruszone przez oparcie wyroku Sądu Okręgowego w K. z 23 czerwca 2022 r. (sygn. akt [...]) na kwestionowanych w skardze przepisach prawa. Wniesione zażalenie nie wpłynęło na zasadność tej oceny.

Skarżąca zakwestionowała bowiem zgodność inkryminowanej normy z art. 2, art. 7, art. 16, art. 20, art. 21, art. 32 ust. 1, art. 47 i art. 75 ust. 1 i 2 Konstytucji. Nie wskazała jednak żadnych praw podmiotowych wynikających bezpośrednio z art. 32 oraz art. 2 Konstytucji naruszonych w sprawie, której skarga konstytucyjna dotyczy. Nie wyjaśniła także, w jaki sposób w sprawie, której skarga dotyczy, doszło do przekroczenia zasady działania organów władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji). Nie wskazała również praw podmiotowych i sposobu ich naruszenia, wynikających z zasady społecznej gospodarki rynkowej opartej na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych, stanowiącej podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej (art. 20 Konstytucji). Sprawa, w związku z którą złożono skargę nie dotyczyła bowiem wolności działalności gospodarczej ani własności prywatnej skarżącej, gdyż skierowany przeciwko niej pozew o eksmisję dotyczył lokalu stanowiącego własność Gminy Miejskiej K. Skarżąca nie wskazała również, by skierowane przeciwko niej powództwo dotyczyło solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych. Zamieszkiwany przez skarżącą lokal nie został też wywłaszczony, a jego własność nie została przez nią odziedziczona (art. 21 Konstytucji). Skarżąca nie wyjaśniła

także związku zachodzącego między ostatecznym orzeczeniem, a kwestionowaną normą prawną oraz jej prawem do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym (art. 47 Konstytucji). Ostatecznie nie wskazała także, w jaki sposób w sprawie, której skarga konstytucyjna dotyczy, doszło do naruszenia zasady prowadzenia przez władze publiczne polityki sprzyjającej zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałającej bezdomności, wspierania rozwoju budownictwa socjalnego oraz popierania działań obywateli zmierzających do uzyskania własnego mieszkania (art. 75 Konstytucji), skoro w uzasadnieniu ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie wyjaśniono, że skarżącej przysługuje prawo do zamieszkiwania innej nieruchomości mieszkalnej, położonej w miejscowości bezpośrednio sąsiadującej z Gminą Miejską K. i spełniającej warunki przewidziane dla lokalu zamiennego. Oceny tej nie zmienia sformułowany w skardze zarzut naruszenia zasady stanowienia wspólnoty samorządowej przez ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego i uczestniczenia samorządu terytorialnego w sprawowaniu władzy publicznej oraz wykonywania przysługujących mu w ramach ustaw istotną część zadań publicznych w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność (art. 16 Konstytucji), gdyż z treści tej zasady skarżąca nie wywiodła żadnego prawa podmiotowego naruszonego w sprawie, której skarga dotyczy.

Tymczasem odnosząc się w uzasadnieniu zażalenia do podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, skarżąca wskazała następujące argumenty.

Po pierwsze, zdaniem skarżącej kwestionowane przepisy ułatwiają gminom wypowiedzanie najemcom stosunków najmu, bez uwzględnienia ich interesów i praw, co świadczy o nieproporcjonalności kwestionowanej normy prawnej. Jednak ani w uzasadnieniu skargi konstytucyjnej, ani w piśmie procesowym w przedmiocie usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez określenie, które jej wolności lub prawa, wynikające ze wskazanych w skardze przepisów Konstytucji oraz w jaki sposób, zostały naruszone, skarżąca nie związała tego zarzutu z naruszeniem żadnych postanowień Konstytucji. Nie zmienia tej oceny przywołany w zażaleniu zarzut nieproporcjonalności rozwiązań wynikających z treści kwestionowanych przepisów ustawy, ponieważ zasada proporcjonalności nie została w skardze konstytucyjnej wskazana jako samodzielny wzorzec kontroli.

Po drugie, skarżąca wskazała, że w konsekwencji wypowiedzenia umowy najmu, zmianie uległa jej sytuacja jako lokatora, „tak jakby Konstytucja RP w ogóle nie chroniła lokatorów” (s. 2 zażalenia). Jednak ani w zażaleniu, ani w składanych przez nią wcześniej pismach procesowych skarżąca nie odniosła tego zarzutu względem żadnego, konkretnie wskazanego przez nią przepisu Konstytucji. Tymczasem – jak trafnie przypomniano w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia – wymóg wskazania w skardze konstytucyjnej związku zachodzącego między naruszeniem praw podmiotowych i ostatecznym orzeczeniem jako środkiem naruszenia oraz niekonstytucyjnością podstawy prawnej tego orzeczenia, znajduje swoje umocowanie bezpośrednio w art. 79 ust. 1 Konstytucji, zaś ciężar uzasadnienia zarzutu spoczywa na skarżącym. Zgodnie bowiem z art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK, skarga konstytucyjna powinna zawierać zarówno wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone, jak i uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Złożona skarga konstytucyjna nie spełniała powyższych wymagań i braki te nie zostały przez skarżącą usunięte.

Okoliczności te uniemożliwiły Trybunałowi nadanie skardze konstytucyjnej skarżącej dalszego biegu, a wniesione zażalenie nie wpłynęło na ocenę prawną tych ustaleń.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.